VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
8 oktober 2026, 18.00–19.30 uur
Burgemeesterskamer Stadhuis

Gemeente Utrecht

Adviescommissie: Charlotte Passier (vz), Sjaak van Bemmel, Derk van Bergen, Raphael Klein, Ab Otten, Elif Uzun, Bram Janmaat, Gertjan te Hoonte, Titus Stam, en Daniëlle Rijnders (raadsadviseur Control & Audit)

Overige deelnemers: Johan Dorst (griffie), Jasmin Grundauer (manager concernaudit), Rachid Saghraoui (concern controller), Freek Verbakel (financieel strateef), Annemarie Kolenbrander (concernstrateeg), Paul Venhoeven en Johan Snoei (Rekenkamer), Rein-Aart van Vugt en Niels Fritz (Deloitte), Robert Vernooy notulist.

Afwezigen: Bert van Steeg, Aileen Siedenburg, Sioux van Dijk, Magda Chedi-Van Hall

1a. Opening en mededelingen

De voorzitter heet allen welkom en opent de vergadering om 18.15 uur.

De heer Saghraoui zegt dat hij bezig is met de nota Reserves en bij de volgende adviescommissie wat concrete stappen over de betreffende reserves zal aanleveren n.a.v. heidag en ingediende motie.

De heer Te Hoonte zou een motie met betrekking tot de rapportage willen indienen, maar zou dat met de adviescommissie als geheel willen doen.

1b. Vaststelling agenda

De agenda wordt vastgesteld.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (28-05-2026)

Het verslag van de vorige bijeenkomst wordt geaccordeerd.

3. Ingekomen stukken

3a. Jaarverslag ‘Concernaudit 2025/26’ en ‘Jaarplan Concernaudit 2026/27’

Mevrouw Grundauer geeft een toelichting op het jaarverslag ‘Concernaudit 2025/26’ en ‘Jaarplan Concernaudit 2026/27’. Zij zegt dat er twee keer per jaar wordt gekeken naar de planrealisatie. Daarvan komen een halfjaarlijks verslag en een jaarverslag. Voor wie weinig tijd heeft voor de voorbereiding van deze commissie is daarin een managementsamenvatting opgenomen. Deze stukken zijn puur informatief.

De heer Te Hoonte merkt op dat er verhoudingsgewijs heel veel ICT-dingen in de stukken zitten. Mevrouw Grundauer zegt dat er het afgelopen jaar issues zijn geweest met betrekking tot beheersmaatregelen. Weerbaarheid is een belangrijk aandachtspunt geworden. De afdeling IM-procesmanagement bij de concerndirectie is bezig met een professionaliseringsslag. De heer Te Hoonte zou liever zien dat in de audit aandacht is voor de processen op andere plekken in de organisatie zoals kwaliteit en dienstverlening. Ook

wordt opgemerkt dat er in de audit minder aandacht is voor subsidie dan vorig jaar. Mevrouw Grundauer erkent dit.

Desgevraagd zegt mevrouw Grundauer dat haar aanbevelingen over het algemeen goed worden opgepakt.

3b. Raadsbrieven Financiën

Er zijn geen ingekomen brieven die de commissie voor de volgende keer op de agenda zou willen zetten.

De heer Te Hoonte vraagt naar de werking van de circulaires. Hij zou graag een toelichting hebben hoe daarmee in de organisatie wordt omgegaan. Dit wordt geagendeerd voor de volgende commissie.

Er is een brief van de Rekenkamer over onderbesteding. Het lijkt de commissie goed om dat als een apart onderwerp in deze commissie te bespreken.

3c. Overige ingekomen stukken

De heer Saghraoui geeft een toelichting op de begrotingscirculaire 2027 van de provincie Utrecht. Volgens hem zijn daarin twee dingen interessant voor deze commissie: 1) de stelposten voor de jeugdzorg (die ook in het coalitieakkoord zijn opgenomen) worden door de toezichthouder uit het begrotingsresultaat gehaald; 2) bij de raming van het btw-compensatiefonds vindt de toezichthouder het verstandig om uit te gaan van de vorige realisatie. De begroting zal nog steeds structureel sluitend zijn. Vooralsnog is er geen alarm vanuit de provincie.

4. Programmabegroting, tweede bestuursrapportage en uitwerking coaliteitakkoord naar programmabegroting

De heer Van Vugt reflecteert op de kernpunten van de programmabegroting. Voor 2027 is die financieel gezonder dan de begroting voor 2026. De vaste lasten en baten zijn wat meer in evenwicht. Voor 2027 is er een plus van 33 miljoen. Vanaf 2028 wordt er ook weer gespaard, waardoor de reserves toenemen. Aan de batenkant staat de begroting wel onder druk (door de algemene uitkering, de hoge inflatie en de oplopende rente). De flinke stijging van de lokale heffingen voor de begroting van 2027 is eveneens opmerkelijk. Er is veel aandacht voor de uitvoerbaarheid van investeringen, maar ook voor de komende periode blijft de grip op investeringen belangrijk. Daarbij gaat het om de concernsturing en de manier waarop de raad daarbij in positie wordt gebracht, wat betreft inzicht en planning. Waar zitten de besluitvormingsmomenten? In deze begroting ziet de accountant ook investeringen in de bedrijfsvoering en in de planning & controlecyclus om de positie van de gemeenteraad verder te versterken.

Wat betreft de cijfers: in 2022/23/24 gingen de reserves naar beneden, in 2025 werd er weer gespaard (52 miljoen). De prognose voor 2026 geeft aan dat er dan weer ingeteerd gaat worden op de reserves (68 miljoen), waarna er vanaf 2027 weer gespaard gaat worden (105 miljoen). Bij het verschil tussen 2026 en 2027 vallen twee posten erg op: de algemene dekkingsmiddelen, de algemene uitkering en de onroerendezaakbelasting. Ook belangrijk is de opbrengst (100 miljoen) van de overdracht van het

Merwedekanaal, die in de reserve wordt gestort. Daar komen wel plichten bij qua onderhoud en beheer. Het is een politieke keuze dat die opbrengst aan de algemene dekkingsreserve wordt toegevoegd. Het bedrag is onvoldoende om een voorziening te vormen maar het is wel vrij te besteden en is nu wel van invloed op de solvabiliteit van de gemeente. Het verschil met het geld dat de gemeente voor de tramlijn krijgt, is dat dat geld alleen daaraan besteed mag worden. De gemeente is ook aan het sparen voor onderhoudsvoorzieningen waarbij zij de kwaliteit van dat onderhoud bepaalt, onder andere aan wegen, vastgoed en sportfaciliteiten. Bij elkaar is er in de begroting voor 2027 240 miljoen toegevoegd aan voorzieningen om dat toekomstige onderhoud te kunnen uitvoeren. In het BBV zijn voorzieningen voor onderhoud alleen bedoeld voor het egaliseren van lasten in de tijd. Naar aanleiding van de vraag van de heer Otten over het overschot van 52 miljoen op de exploitatie vorig jaar zegt De heer Van Vugt dat er beter geprognosticeerd kan worden.

In de algemene dekkingsmiddelen zit een aantal posten die samenhangen met ramingen en stelposten, onder andere de groei van de stad en de stelpost jeugd en een stelpost realistisch ramen. Voor 2027 is dat bij elkaar 21,4 miljoen. De heer Van Vugt raadt de commissieleden aan om hiervoor naar pagina 273 te kijken. Hij benadrukt deze posten omdat hier voor een deel politieke keuzes in zitten. Voor een ander deel komt daar ook een opgave achteraan om die te realiseren. Over deze stelposten en ramingen wil de provincie ook het gesprek aangaan (zie agendapunt 3c). De heer Saghraoui merkt op dat het hier om de opbrengstenkant gaat, en niet om de lastenkant. Er is 33 miljoen aan structurele baten. Pas als dat bedrag uit de algemene dekkingsmiddelen weggestreept zou worden, zou de situatie gevaarlijk worden. Daarom is dit voor de begroting 2027 geen belangrijk aandachtspunt. De heer Stam vraagt naar het effect van het schrappen van de stelpost jeugd op het sociaal domein. De heer Saghraoui antwoordt dat de provincie hieraan beperkingen oplegt om te voorkomen dat dit financieel niet harder gaat groeien. De heer Te Hoonte vraagt hoe realistisch het is dat de gemeente dit geld in 2027 gaat uitgeven. De heer Van Vugt vindt dat het rijk de budgetten te laat bekend maakt bij de gemeenten. De heer Saghraoui zegt dat het budget hierbij het kader is. Lid van Bemmel vraagt hoe het groeikader zich verhoudt tot de stelpost groei van de stad. De heer Saghraoui antwoordt dat het accres nog niet automatisch wordt gekoppeld aan de groei van de stad, maar dat er wel rekening wordt gehouden met een bepaalde inwonerstoename. De heer Verbakel merkt op dat hier wel lasten tegenover staan, maar dat die niet een op een aanwijsbaar zijn.

De heer Van Vugt zegt dat er op basis van de meicirculaire extra budgettaire ruimte is, te weten 7,5 miljoen voor 2027 en 6,6 miljoen voor 2028. Een deel daarvan wordt gereserveerd voor autonome ontwikkelingen in de voorjaarsnota 2027. Het betreft hier een politieke keuze. De heer Te Hoonte vraagt of het daarbij gaat om een andere bestedingsruimte of dat dit een invulling is van groei van de stad. Volgens de heer Verbakel is groei van de stad iets anders dan de ontwikkeling van het accres van het gemeentefonds. De genoemde bedragen zijn gebaseerd op het huidige aantal inwoners. De heer Te Hoonte vindt dat je ook moet meenemen wat je verwacht dat er in de komende jaren in de circulaires staat als je realistisch wilt begroten. De heer Van Vugt wijst erop dat hier een onderscheid wordt gemaakt tussen wat door het rijk is afgegeven en wat op de eigen calculaties van de gemeente gebaseerd is.

In deze begroting zijn de investeringen volgens de heer Van Vugt beter in de tijd gespreid. In 2027 wordt er naar verwachting 260 miljoen geïnvesteerd. Dit valt ruim onder het investeringsplafond van 300 miljoen (daar komt de gemeente pas in 2029 aan). In deze begroting is er 167,8 miljoen aan investeringen toegevoegd. Daarmee is de groei van de investeringsagenda lager dan in het verleden. De heer Te Hoonte vraagt of het plafond niet te hoog gekozen is. De heer Saghraoui zegt dat nu nog niet duidelijk is hoe de investeringen gerealiseerd gaan worden, op krediet-, portefeuille- of clusterniveau, en dat het plafond daarom aan de ruime kant is gekozen. Hij durft niet te zeggen of het direct effect zou hebben als dat lager zou zijn. Hierbij gaat het niet over de realisatie maar over nieuw toegevoegde kredieten.

Tot slot licht de heer Saghraoui twee punten uit de programmabegroting toe. De baten en de ruimte staan onder druk. De grote knoppen om ruimte te realiseren zitten aan de OZB-kant en aan de risiconeming. Veel meer grote knoppen zijn er niet. De heer Saghraoui benadrukt dat men het onderwerp ‘grip op investeringen’ moet blijven agenderen.

5. Plan van aanpak accountantscontrole en uitwerking coalitieakkoord naar programmabegroting

De voorzitter stelt voor om de speerpunten uit het plan van aanpak online uit te vragen en om dat op 5 november kort terug te laten komen. De commissie gaat hiermee akkoord.

6. Vooruitblik volgende vergadering

Mevrouw Rijnders zegt dat er dit jaar nog twee vergaderingen zijn, op 5 november en op 10 december. Op 5 november gaat de commissie stilstaan bij de raadstoets en de beïnvloedbaarheid van de programmabegroting. Omdat het Berenschot dashboard niet werkt, ontbreekt die informatie nu in de programmabegroting. Er is ook ruimte om de reserves te bespreken. Voor 10 december is er een aantal onderwerpen dat de commissie schriftelijk gaat doen, te weten het normenkader en de eindejaarswijziging. Dan wordt tevens de boardletter van de accountant besproken. De septembercirculaire en de onderbesteding zouden dan ook besproken kunnen worden. De commissieleden zien de bespreking van de septembercirculaire liever voor het raadsdebat. Die wordt dan meegenomen in de bespreking op 5 november. Daarom wordt de raadstoets doorgeschoven naar 10 december. De onderbesteding komt dan op 5 november terug.

De heer Saghraoui zegt dat het goed zou zijn als de leden van de adviescommissie naar de P&C-cyclus zouden kijken, bij het slotdebat. Concern control gaat kijken of de samentrekking van de voorjaarsnota en de begroting volgend jaar al lukt, maar de heer Saghraoui kan dat niet beloven.

7. Advies aan commissie Bestuur over Programmabegroting

Een van de taken van deze commissie is dat zij de raad een advies met een aantal bevindingen meegeeft. Gevraagd wordt welke onderwerpen volgens de commissieleden in het advies aan de commissie Bestuur moeten worden opgenomen. Zij geven mevrouw Rijnders hun input, die daar vervolgens een advies van

maakt. De heer Stam zou de doorontwikkeling van de begroting willen zien. De heer Te Hoonte zou meer focus op het investeringsplafond willen. Volgens hem moet er ook naar de geheimhouding en de openbaarheid van bestuursstukken worden gekeken. Nu kan er wel over uitgaven worden gesproken maar niet over investeringen. Hij zou ook de sterretjes weg willen hebben omwille van de leesbaarheid. Lid van Bemmel vindt dat grip op investeringen in het advies moet worden opgenomen. De heer Ten Bergen is het eens met de heer Te Hoonte wat betreft de geheimhouding. De heer Janmaat is het eens met alle door de anderen genoemde punten. De heer Stam noemt de onderbesteding. Verder wordt er gevraagd om extra aandacht voor de concernsturing. De raad heeft hierin nog weinig inzicht.

9. Rondvraag en sluiting

Lid van Bemmel vraagt of in het lijstje met opties ook risico is opgenomen. Het antwoord is ‘ja’. De heer Te Hoonte zou met betrekking tot het proces graag zien dat aan de voorgestelde punten ook een motie wordt verbonden.

De voorzitter is vanaf december met verlof. Zij wil voorstellen om een werkgroep voor de financiële spelregels op te zetten (naast de werkgroep voor investeringen) met de leden Siedenburg, Janmaat, Van Steeg en van Bemmel. Mevrouw Rijnders zegt dat de eerste stap is om hiervoor een plan van aanpak te maken door de werkgroep. Bij deze werkgroep zullen de heer Van Vugt, de heer Saghraoui en/of mevrouw Chedi-Van Hall betrokken worden. De heer Van Vugt merkt op dat eerdere ideeën hiervoor zijn verworpen omdat daarin de positie van de gemeenteraad onvoldoende tot zijn recht kwam.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.30 uur.

Actie- en besluitenlijst

	Actiepunt	Actiehouder	Deadline
1	De heer Saghraoui zal bij de volgende adviescommissie wat concrete lijstjes over de reserves aanleveren.	De heer Saghraoui	
2	De brief van de Rekenkamer over onderbesteding zal in een volgende vergadering van de adviescommissie worden besproken.	Adviescommissie	
3	De speerpunten uit het plan van aanpak accountantscontrole worden online uitgevraagd en zullen kort behandeld worden bij de vergadering van de adviescommissie op 5 november.	Adviescommissie	
4	Mevrouw Rijnders gaat een voorzetje voor het advies aan de commissie Bestuur maken en zal dat naar de andere leden van de adviescommissie sturen.	Mevrouw Rijnders	